

7042002– Davlat boshqaruvi (PA – Public Administration)

**MAGISTRATURA MUTAXASSISLIKLARI
FANLARIDAN KIRISH SINOVLARI
DASTURI**

Toshkent- 2025

“Magistratura mutaxassisliklari fanlaridan kirish sinovlari dasturi” Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi Kengashining 2025-yil 12-iyundagi 1-son majlis bayonnomasi bilan ma'qullangan.

Tuzuvchilar: sots.f.d., prof. M.B.Bekmurodov, yu.f.d., i.f.f.d., dots. S.A.Sattarov, prof. Sh. Asadov, s.f.d., Q.Jo‘rayev, i.f.d., prof. D.N.Raximova, t.f.d, prof. A.E. Yuldashev, i.f.n., dots. U.U.Pardayev, psix.f.f.d., dots. L.U.Inagamova, i.f.f.d., dots. A.X.Xolov, fil.f.f.d., dots. M.A.Yunusov., s.f.f.d.G.O.Sa’diyeva, fil.f.f.d.,dots. M.Ch. Chutpulatov.

**O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi
akademiyasi magistratura mutaxassisliklari fanlaridan kirish sinovlari
DASTURI**

Kirish

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-158-son va “Istiqbolli kadrlarni maqsadli tayyorlash hamda ularni davlat boshqaruvi va xizmatiga samarali jalb etish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi 2025-yil 5-maydagi PF–78-son Farmonlarida belgilangan vazifalar ijrosini ta’minlash maqsadida, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi Akademiyasi (bundan keyingi o‘rinda – Akademiya) zamonaviy ta’lim standartlari asosida “Davlat boshqaruvi” (Master of Public Administration), “Hududlarni kompleks rivojlantirish” (Master of Complex Development of Regions), “Inson resurslarini rivojlantirish” (Master of Human Resource Development) magistratura mutaxassisliklari bo‘yicha iqtisodiyot tarmoqlarini rivojlantirishning ustuvor vazifalarini hal etishga qodir bo‘lgan yuqori malakali boshqaruv kadrlarini tayyorlashni amalga oshirmoqda.

Istiqbolli kadrlarni maqsadli tayyorlash hamda ularni davlat boshqaruvi va xizmatiga samarali jalb etishda vatanparvar, inson qadrini e‘zozlaydigan, korrupsiyaga toqatsiz va professional yangi avlod rahbar kadrlari zaxirasini shakllantirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Akademiyaga tinglovchi sifatida qabul test sinovlari shaklida tashkil etilib, unga davlat va xo‘jalik boshqaruvi organlari, yirik uyushmalar, aksiyadorlik jamiyatlari va boshqa xo‘jalik yurituvchi subyektlarning rahbar va mutaxassislari orasidan, suhbat asosida saralash bosqichlaridan o‘tgan nomzodlar tavsiya etiladi.

Test sinovlarini o‘tkazishdan asosiy maqsad – yuqori kasbiy bilim va ilmiy yutuqlarga, ijodiy va ilmiy salohiyatga, yuksak intellektual va rahbarlik qobiliyati, ma’naviy-axloqiy fazilatlarga ega bo‘lgan nomzodlarni tanlash jarayonida raqobat muhitini yaratish va ta’minlashdan iborat.

Akademiya tinglovchiligiga nomzodlarning: Markaziy Osiyo mutafakkirlarining ijtimoiy-siyosiy qarashlari, “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi va uning ustuvor yo‘nalishlari, O‘zbekiston Respublikasi siyosiy tizimining shakllanishi va rivojlanishi, tashqi siyosati, yangi tahrirdagi Konstitutsiya mazmuni, davlat siyosati va boshqaruvining huquqiy asoslari, inson huquq va erkinliklari, fuqarolik jamiyati institutlarining huquqiy asoslari kabi yo‘nalishlar bo‘yicha bilimlarini baholashga qaratilgan dastur ishlab chiqilgan.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Davlat siyosati va boshqaruvi akademiyasi faoliyatini takomillashtirish bo‘yicha qo‘yilgan vazifalardan kelib chiqib, bo‘lajak rahbar xodimning tahliliy fikrlash va strategik rejalashtirish, turli

masalalarning maqbul yechimini topish, tashabbuskorlik va yetakchilik ko'nikmalariga egaligi, rahbarga xos qadriyatlar hamda tafakkur tarzi darajasini aniqlashda psixologik testlar muhim ahamiyatga ega.

Mazkur testlar shaxsning turli xususiyatlari majmuini qamrab oladi hamda rahbar va xodimni ma'lum lavozimga tanlashda ishonchli ma'lumotlar taqdim etadi. Intellektual qobiliyat, tahliliy va mantiqiy fikrlashni aniqlashda qo'llaniladigan testlar – shaxsning fikrlashi, muammoga tizimli yondashuvi, tegishli boshqaruv qarorlarini qabul qila olishini aniqlash vositasi sifatida muhim afzalliklarga ega.

ASOSIY QISM

SIYOSIY-HUQUQIY FANLAR

1-mavzu. Markaziy Osiyo mutafakkirlarining ijtimoiy-siyosiy qarashlari

Markaziy Osiyoda yetishib chiqqan ulug' mutafakkirlarning adolat, davlat boshqaruvida mas'uliyat, ilm-u ma'rifatga asoslangan jamiyat haqidagi g'oyalari. Eng taniqli mutafakkirlar va ularning ijtimoiy-siyosiy g'oyalari. Ab-u Nasr Forobiyning «fozil jamiyat» g'oyasi. Ab-u Rayhon Beruniy – ijtimoiy-siyosiy fikrlar rivojida chuqur iz qoldirgan ensiklopedik shaxs. Ibn Sinoning ma'naviy-axloqiy va siyosiy fikrlari. Yusuf Xos Hojibning «*Qutadg'u bilig*» asarida odil podshoh, podshoh va vazirlarning xalq oldidagi mas'uliyati haqida. Alisher Navoiy asarlarida “odil podshoh” obrazi; davlat va jamiyatda ma'rifatning o'rni; rahbar mas'uliyati. Sohibqiron Amir Temurning “Temur tuzuklari” asarida siyosat, siyosiy tizim va siyosiy boshqaruvga doir qarashlari. Z.M.Boburning “Boburnoma” asarida ijtimoiy-siyosiy qarashlarning aks etishi. Jadidchilik namoyandalarining siyosiy islohotlar, jamiyat va boshqaruv haqidagi qarashlari.

2-mavzu."O'zbekiston – 2030" strategiyasi va uning ustuvor yo'nalishlari

"O'zbekiston – 2030" strategiyasi: adolatli jamiyat va qonun ustuvorligi yo'nalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (sud-huquq tizimini chuqur isloh qilish, fuqarolar huquqlari va erkinliklarini kafolatlash, korrupsiyaga qarshi kurashning institutsional mexanizmlarini kuchaytirish, davlat xizmatlarini raqamlashtirish orqali shaffoflikni ta'minlash). Inson kapitali va ijtimoiy sohalarni rivojlantirish yo'nalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (ta'lim sifatini oshirish, sog'liqni saqlash tizimini raqamlashtirish va sifatini yaxshilash, xotin-qizlar va yoshlar siyosatini qo'llab-quvvatlash, kambag'allikni qisqartirish va ijtimoiy himoyani kuchaytirish). Iqtisodiyotni liberallashtirish va sanoatni rivojlantirish yo'nalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (iqtisodiyotida davlat ishtirokini yanada qisqartirish va xususiy sektorni qo'llab-quvvatlash, investitsiya muhitini yaxshilash va xorijiy sarmoyalarni keng jalb etish, qishloq xo'jaligi va sanoatning yuqori qo'shilgan qiymat zanjiriga o'tishi, energetika, logistika va raqamli infratuzilmani rivojlantirish). Suv resurslarini tejash va atrof-muhitni muhofaza qilish yo'nalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (suv resurslarini samarali boshqarish, “yashil muhit” va “yashil energiya” loyihalarini amalga oshirish, aholining ekologik bilim va madaniyatini oshirish). Xalqaro hamkorlik, ochiq va konstruktiv tashqi siyosat hamda xavfsizlikni ta'minlash yo'nalishidagi ustuvor maqsad va vazifalar (qo'shni davlatlar, an'anaviy hamkor davlatlar va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni yanada chuqurlashtirish, mudofaa salohiyatini yanada yuksaltirish, mamlakatni turli xavf-xatar va tahdidlardan himoya qilish).

3-mavzu. O'zbekiston Respublikasi siyosiy tizimining shakllanishi va rivojlanishi

“Siyosiy tizim” tushunchasi, uning obyektiv mazmuni va tarkibiy elementlari (davlat hokimiyati institutlari, siyosiy partiyalar, fuqarolik jamiyati institutlari, jamoat birlashmalari, ommaviy axborot vositalari, demokratik saylovlar) O‘zbekiston Respublikasi davlat boshqaruvi shakli. Prezidentlik respublikasi va uning tavsifiy belgilari. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asosiy vakolatlari. O‘zbekiston Respublikasida hokimiyatlar bo‘linishi prinsipi. Qonunchilik, sud va ijroiya hokimiyatlari. Qonunchilik hokimiyati. Oliy Majlis va uning palatalari: shakllantirish tartibi va faoliyati mexanizmlari. Sud hokimiyati: Konstitutsiyaviy sud, Oliy sud, ma’muriy, fuqarolik, jinoiy va iqtisodiy sudlar. Sud hokimiyatining asosiy tamoyillari. Ijroiya hokimiyati: O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti, Vazirlar Mahkamasi, mahalliy hokimiyat organlari. Siyosiy partiyalar va ularning mafkuraviy g‘oyalari. Fuqarolik jamiyati institutlari: nodavlat notijorat tashkilotlari, OAV, kasaba uyushmalari. O‘zbekiston Respublikasining saylov tizimi. “Aralash saylov” tizimi tushunchasi. Saylovning asosiy tamoyillari. Saylovning asosiy bosqichlari. Prezident, parlament va mahalliy kengashlar saylovlari.

4-mavzu. O‘zbekiston Respublikasining ochiq, tinchliksevar va pragmatik tashqi siyosati

Markaziy Osiyo mintaqasida amaliy hamkorlikni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish maqsadlari. O‘zbekiston Respublikasi va Markaziy Osiyo davlatlari aloqalarining faollashuvi va mintaqaviy hamkorlik dinamikasi. Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining Maslahat uchrashuvlari. O‘zbekiston Respublikasining xalqaro tashkilotlardagi faoliyati. O‘zbekiston – BMT hamkorlik aloqalari. O‘zbekiston – YUNESKO hamkorlik aloqalari, O‘zbekiston – SHHT hamkorlik aloqalari, O‘zbekiston – TDT hamkorlik aloqalari. O‘zbekiston Respublikasining xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar doirasida ilgari surgan muhim taklif va tashabbuslari. An’anaviy sherik davlatlar bilan o‘zaro aloqalarning rivojlanishi. Afg‘oniston bilan o‘zaro manfaatli aloqalarni rivojlantirish va uning tiklanishiga ko‘maklashish.

5-mavzu. Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining mazmuni

Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasini qabul qilish zaruriyati. Yangi tahrirdagi O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi muqaddimasi mazmuni. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga yangi kiritilgan huquq va erkinliklar. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasiga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish tartibi. O‘zbekiston demokratik suveren Respublika. O‘zbekistonning davlat boshqaruv shakli. O‘zbekiston demokratik davlat. O‘zbekiston demokratik huquqiy davlat. O‘zbekiston ijtimoiy davlat. O‘zbekiston demokratik dunyoviy davlat. Konstitutsiyaning to‘g‘ridan to‘g‘ri amal qilishi. Konstitutsiya va qonun ustunligi.

6-mavzu. Davlat siyosati va boshqaruvining huquqiy asoslari

Tashqi siyosatning konstitutsiyaviy asoslari. Davlat hokimiyatining bo‘linishi: qonun chiqaruvchi, ijro va sud hokimiyati. O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisi maqomi. Qonun ijodkorligi va jarayoni. Senator va Qonunchilik palatasi deputati maqomi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti maqomi. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi maqomi. O‘zbekistonda davlat boshqaruvi organlari tizimi. Sud organlari tizimi. Mahalliy davlat hokimiyati vakillik organlari. Mahalliy kengash deputati maqomi. Mahalliy ijro hokimiyati organlari. Hokim maqomi.

7-mavzu. Insonning huquq - erkinliklari va ularning kafolati

“Inson huquqlari” tushunchasi. Inson huquqlarining turkumlanishi. Inson huquqlariga oid qonunchilik. O‘zbekistonda inson huquq va erkinliklarini ta’minlash tizimi. Shaxsning huquqiy maqomi. Shaxsiy huquqlar. Siyosiy huquqlar. Iqtisodiy, ijtimoiy, madaniy va ekologik huquqlar. Kafolatlarning turlari. Huquq va erkinliklarni himoya qilish usullari. Sud tomonidan himoya qilish. Milliy institutlar. Ehtiyojmand toifalarni himoya qilish

8-mavzu. Fuqarolik jamiyati institutlarining huquqiy asoslari

“Fuqarolik jamiyati” tushunchasi va uning konstitutsiyaviy asoslari. Fuqarolarning o‘zini o‘zi boshqarish organlari faoliyatiga oid qonunchilik asoslar. Nodavlat notijorat tashkilotlari faoliyatining huquqiy asoslari. Jamoat birlashmalari tizimi. Jamoat fondlari. Ommaviy axborot vositalari faoliyatining huquqiy asoslari.

“Jamoatchilik nazorati” tushunchasi. Jamoatchilik nazoratining huquqiy asoslari. “Ijtimoiy sheriklik” tushunchasi. Ijtimoiy sheriklik mexanizmlari.

IJTIMOIIY-IQTISODIY SOHADA

9-mavzu. Milliy ma'naviyatimiz rivojlanish tarixi

O'zbek xalqining ma'naviyati uning tarixan bosib o'tgan iqtisodiy, siyosiy, madaniy rivojlanish yo'liga, imon-e'tiqodiga, dunyoqarashiga, irodasiga, jamiyatda qaror topgan muhitga mos ravishda rivojlanib kelganligi.

Tarixiy bosqichlarga ajratish mezonlarining nisbiyligi. Ma'naviyat rivoji uchun tarixiylik va mantiqiylik, an'anaviylik va zamonaviylik, barqarorlik va o'zgaruvchanlik xosligi. Industrlashgacha bo'lgan jamiyat ma'naviyatida dinning yetakchiligi. "Millat", "milliylik" va "milliy ma'naviyat" tushunchalari. Xalqimiz ma'naviyatining tarixiy bosqichlari va xususiyatlari.

10-mavzu. Ma'naviyat va axloq

"Axloq" tushunchasi. Axloq ma'naviyatning birlamchi negizlaridan ekanligi. Axloqiy tushunchalar va kategoriyalarning mazmun-mohiyati.

Oddiy (elementar) axloqiy tushunchalar. Axloqiy me'yorlarning undovchi (rag'batlantiruvchi) va cheklovchi (taqiqlovchi) vazifalari.

Vijdon axloq ilmi etikaning eng ziddiyatli kategoriyalaridan biri sifatida Vijdon to'g'risidagi qarashlar.

Jamiyat yuksalishi jarayonida turli axloqiy (etik) ta'limotlar va tizimlarning vujudga kelganligi. Axloqning inson va jamiyat faoliyatining barcha ko'rinishlari va yo'nalishlariga ta'sir ko'rsatishi.

11-mavzu. Erkin inson shaxsini yuksaltirish – ma'naviy tarbiyaning maqsadi

Tarbiya ma'naviy hayotning asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida. Ma'naviy tarbiya. Ma'naviy tarbiya bilan bevosita va bilvosita shug'ullanuvchi jamiyat institutlari, Ma'naviy tarbiyaning ilmiy-metodologik masalalari. Tarbiya ma'naviyat praksiologiyasi. Tarbiyaniig vazifalari. Ta'lim-tarbiyaning uzviyligi va farqli jihatlari. Komil inson to'g'risidagi rang-barang va ziddiyatli zamonaviy tasavvurlar.

12-mavzu. Tibbiyot sohasida boshqaruv va ijtimoiy islohotlar

"O'zbekiston-2030" strategiyasida sog'liqni saqlash bo'yicha belgilangan maqsadlarning ijrosi. Sog'liqni saqlashda sifatli xizmatlar tashkil etish. Sog'lom

turmush tarzi. Aholining tibbiy madaniyatini oshirish. Tibbiyot sohasida boshqaruv. Reproduktiv salomatlik. Ijtimoiy islohotlar.

13-mavzu. Menejmentning nazariy asoslari

Menejmentning nazariy asoslari. Boshqaruv va menejment. Boshqaruvning mohiyati va tizimi. Boshqaruvning maqsadi. Menejmentning ilmiy yondashuvlari va tamoyillari. Boshqaruv usullari. Boshqaruvning iqtisodiy usullari. Boshqaruvning ma'muriy usullari. Boshqaruvning ijtimoiy-psixologik usullari. Boshqaruv qarori.

Ma'muriy yondashuv. Qayta ishlab chiqaruvchi yondashuv. Dinamik yondashuv. Integratsiyali yondashuv. Majmuaviy yondashuv. Marketingli yondashuv. Me'yoriy yondashuv. Axloqiy yondashuv. Jarayonli yondashuv. Tizimli yondashuv. Vaziyatli yondashuv. Vazifaviy yondashuv.

Menejment tamoyillari. Mehnat taqsimoti tamoyili. Vakolatlar va javobgarlik tamoyili. Intizom tamoyili. Yakka hukmronlik tamoyili. Harakatlar birligi tamoyili. Shaxsiy manfaatlarni bo'ysundirilishi tamoyili. Xodimlarni mukofotlash tamoyili. Markazlashtirish tamoyili. Qoyali zanjir tamoyili. Tartib tamoyili. Adolat tamoyili. Xodimlarning barqarorligi tamoyili. Tashabbus tamoyili. Korporativ ruh tamoyili. Nizolarni boshqarish.

14-mavzu. Iqtisodiyotning asosiy tushunchalari

Iqtisodiyot fanining predmeti va vazifalari. "Tovar" va "xizmatlar" tushunchasi. Qiymat va naflilik. Ayirboshlash va bozor munosabatlari. Bozor iqtisodiyoti va uning asosiy qismlari. Bozor tuzilishi va ishtirokchilari. Ehtiyojlar va ularning turlari. Talab va unga ta'sir qiluvchi omillar. Taklif va uning shakllanishi. Bozor muvozanati va muvozanat narxi. Iste'molchi xulq-atvori va tanlov. Bozor turlari: monopoliya, oligopoliya, raqobat. YAIM – yalpi ichki mahsulot va uni hisoblash. Inflyatsiya va uning turlari. Ishsizlik va uning turlari. Fiskal siyosat va davlat byudjeti. Davlat qarzi va moliyaviy barqarorlik. Pul-kredit siyosati va markaziy bank. Pul aylanishi va bank tizimi. Iqtisodiy o'sish va uning modellari. Iqtisodiy sikllar va ularning bosqichlari.

15-mavzu. Davlat iqtisodiy siyosatining asosiy yo‘nalishlari

Davlat iqtisodiy siyosatining mazmuni va vazifalari. Iqtisodiy siyosat turlari: monetar va fiskal siyosat. Davlat byudjeti va uning tarkibiy qismlari. Soliq siyosati va uning ahamiyati. Davlat xarajatlari va ijtimoiy dasturlar. Davlat qarzi va uni boshqarish usullari. Inflyatsiyaga qarshi davlat siyosati. Ishsizlikni kamaytirish bo‘yicha davlat choralari. Davlat-xususiy sheriklikning mohiyati va afzalliklari. Davlatning investitsiya siyosatini amalga oshirish. Raqobatni ta‘minlashda davlatning roli. Davlat tomonidan bozorni tartibga solish mexanizmlari. Davlat mulkini xususiylashtirish siyosatining maqsadlari. Davlat tomonidan strategik tarmoqlarni qo‘llab-quvvatlash.

16-mavzu. Qaror qabul qilish jarayoni va muammolarni hal qilish usullari.

Qarorning mohiyati. Qarorning maqsad va vazifalari. Qaror qabuli qilish zaruriyati va jarayoni. Qaror turlari. Qaror qabul qilish texnologiyasi. Muammo va qaror turlari. Qaror qabul qilish bosqichlari. Qarorni samaradorligi. Qarorning asoslanganligi. Qarorning o‘z vaqtidaligi. Qarorning bajarish imkoniyati. Qarorning konkretligi va reglamentlilik. Qarorda qat‘iylik va egiluvchanlikka amal qilinganligi. Qarorda “cheklovchi omil” prinsipi inobatga olinganligi. Qaror varinatlarining vazifasi.

Boshqaruv jarayonlarida muammolarni yechish modellari. Byurokratiya modeli. Qarorlarni personallashtirish modeli. Muammoning tabiatini aniqlash. Yechimlarni namoyon etish bo‘yicha tashkiliy-amaliy faoliyat.

Boshqaruv qarorlarini qabul qilish darajalari va unga ta'sir etuvchi omillar. Shaxsiy-kompetentli omillar. Vaqt omili. Informatsion omil. Strategik va tezkor qarorlar.

INTELLEKTUAL QOBILIYAT, TAHLILIIY VA MANTIQUIY FIKRLASH SOHASIDA

17-mavzu. Intellektual qobiliyatni baholash

Nomzodning umumiy bilim darajasi, mulohaza yuritish qobiliyati va aqliy faolligi. Verbal intellekt (soʻz boyligi, soʻzlarni tushunish va ifoda eta olish). Aqliy faollik (qisqa vaqtda maʼlumotni qabul qilish va qayta ishlash qobiliyati). Eruditsiya (umumiy dunyoqarash va intellektual salohiyat). Maqol va iboralarni toʻldirish. Qisqa matnlarni tahlil qilish va xulosa chiqarish. Intellektual mantiq oʻyinlari (mozaikalar, toʻldirma testlar). Ijodiy fikrlash qobiliyati.

Intellektual qobiliyat shaxsning umumiy bilim saviyasi, mulohaza yuritish qobiliyati, aqliy faolligi va verbal tafakkurini namoyon etadigan muhim salohiyatlardan biri hisoblanadi. Ushbu qobiliyat orqali shaxs maʼlumotni qabul qilish, qayta ishlash va yangicha yechimlar ishlab chiqish jarayonida oʻzini koʻrsata oladi. Verbal intellekt shaxsning soʻz boyligi, soʻzlarni tushunish va ifoda qilish koʻnikmalari orqali namoyon boʻladi. Aqliy faollik esa, qisqa vaqt ichida axborotni qabul qilish va undan maqsadli foydalanish qobiliyati bilan tavsiflanadi. Shu bilan birga, eruditsiya – keng qamrovli bilim va dunyoqarash, ijodiy fikrlash esa, yangi standart boʻlmagan yondashuvlarni ishlab chiqish qobiliyati bilan bogʻliq. Test savollari maqol va iboralarni toʻldirish, qisqa matnlarni tahlil qilish, mantiq oʻyinlari orqali shaxsning aqliy salohiyatini baholashga xizmat qiladi.

18-mavzu. Tahliiy fikrlash qobiliyatini baholash

Nomzodning maʼlumotni tahlil qilish, muhim jihatlarni ajratib olish va xulosa chiqarish qobiliyati. Muammoni tahlil qilish va yechim taklif etish. Sabab-oqibat munosabatini tushunish. Axborotni tuzish va qayta tuzish qobiliyati. Tezkor qaror qabul qilish qobiliyati. Grafik va jadvallar boʻyicha savollar. Matn tahlili: tanqidiy fikrlash talab qilinadigan savollar. “Ssenariy yechimlari” – voqea yoki muammoli vaziyatlar asosida savollar.

Tahliliy fikrlash qobiliyati insonning maʼlumotlar bilan ishlash, ularni mazmunan tahlil qilish, muhim jihatlarni ajratib olish va xolis xulosa chiqarish imkoniyatini anglatadi. Mazkur qobiliyat asosida inson muammoli vaziyatlarni tizimli koʻrib chiqadi, sabab-oqibat aloqalarini aniqlaydi va oqilona yechimlarni ishlab chiqadi. Tahliiy fikrlash maʼlumotlar tuzilishi, qayta tuzilishi, jadval va grafiklardagi maʼlumotlarni tahlil qilish kabi mashqlar orqali namoyon boʻladi. Test savollari muammoli vaziyatlarga oid ssenariy yechimlari, tanqidiy tahlil talab qiladigan matnlar va tizimli qaror qabul qilish qobiliyatini aniqlashga moʻljallangan boʻladi.

19-mavzu. Mantiqiy fikrlash qobiliyatini baholash

Nomzodning mantiqiy qonuniyatlarni tushunish, ularni qo‘llash va mantiqiy xulosa chiqarish qobiliyati. Induktiv va deduktiv fikrlash. Qatorlar va tizimli mantiqiy ketma-ketliklar. Murojaat va xulosalar (mantiqiy xulosalar). Raqamli va harfli qatorlar mantiqiylikini topish. Mantiqiy bog‘lanishlarni topish.

Mantiqiy fikrlash qobiliyati shaxsning mantiqiy qonuniyatlarni anglash, ular asosida fikr yuritish va xolis xulosa chiqarish qobiliyatini namoyon etadi. Ushbu salohiyat orqali shaxs sabab va oqibatni bog‘laydi, mantiqiy zanjirlarni shakllantiradi va xulosalar chiqarishda mazmun hamda tartibga amal qiladi. Mantiqiy fikrlash induktiv va deduktiv usullar asosida shakllanadi va raqamli, harfli ketma-ketliklar, mantiqiy bog‘lanishlarni topish kabi mashqlar orqali namoyon bo‘ladi. Test savollari mantiqiy zanjirlar, murojaat-xulosa asosidagi savollar, mantiqiy qatorlarni davom ettirish kabi turlardan iborat bo‘lib, shaxsning fikrlash jarayonidagi izchillik va mantiqqa asoslangan xulosalar chiqarish qobiliyatini baholaydi.

20-mavzu. Rahbarga xos qadriyatlar

Boshqaruv jarayonida umumbashariy va milliy qadriyatlarning namoyon bo‘lishi. Rahbardagi o‘ziga xos xususiyatlarning boshqaruv jarayonida aks etishi. Shaxslararo munosabatda namoyon bo‘ladigan qadriyatlarning boshqaruv jarayoniga ta’siri. Shaxsning dunyoqarashi va etnopsixologik qadriyatlarning uzviy bog‘liqligi darajasi.

Boshqaruv jarayonida rahbarning shaxslararo munosabati va unda qadriyatlarning namoyon bo‘lishi. Rahbarning o‘z faoliyati natijalarini analiz va sintez qila olish darajasi. Rahbarda boshqa shaxslar faoliyatini baholay olish darajasining shakllanganligi.

Shaxsning o‘z va boshqalar faoliyatiga tanqidiy yondashuvi.

21-mavzu. Rahbarda tizimli tafakkur

Tizimli tafakkurning o‘ziga xos qirralarining faoliyat jarayonida namoyon bo‘lishi. Shaxs tomonidan vaziyatni umumlashtirish analiz va sintez qilishning boshqaruv jarayonidagi faoliyatda bilvosita hamda bevosita aks etishi. Rahbar faoliyatida tizimli tafakkur mahsulining aks etishi. Rahbarning qarorlar qabul qilishida tizimli tafakkurining namoyon bo‘lish qonuniyatlari.

Tizimli tafakkur va tafakkur turlarining uzviy bog‘liqligi. Tafakkur jarayonining boshqa ruhiy jarayonlar bilan bog‘liqligi.

XORIJIY TILNI BILISH SOHASIDA

22-mavzu. Xorijiy til ko‘nikmalarini baholash

Talabgorlar ingliz tili bo‘yicha **B1** darajadagi grammatik va leksik kompetensiyalari hamda nutqiy kompetensiyalardan o‘qib tushunish ko‘nikmalariga ega bo‘lishlari lozim. **Grammatika bo‘limi:** fe'l zamonlari, modal fe‘llar, sifat va ravishlarning qiyosiy darajalari, determinativ so‘zlar, predloqlarni kundalik, ilmiy va sohaviy kontekstlarda to‘g‘ri qo‘llay olish; **leksika bo‘limi:** so‘z yasalishi (qo‘shma so‘zlar va affiksatsiya), o‘zlashma (baynalmilal) va o‘zakdosh so‘zlar, antonimlar, sinonimlar va boshqa umumleksik munosabatlarni qo‘llay olishi; **o‘qib tushunish bo‘limi:** atrof-muhit, maishiy masalalar, shaxs va kasb psixologiyasi, madaniyat, ijtimoiy masalalar, fan va texnika yangiliklari, internet tarmoqlaridan foydalanishga oid matnlarni o‘qib tushunishni o‘z ichiga oladi.

ADABIY OTLAR RO‘YXATI

1. Mirziyoyev Sh. Yangi O‘zbekiston va hozirgi zamon. - T., 2024.
2. Saidov A., Aliyev A. O‘zbekiston siyosiy va huquqiy fikri tarixi.
3. Saidov S. O‘zbekistonda ko‘ppartiyaviylik tizimi: holati va muammolar // <https://www.uzanalytics.com/siyosat/3225/>.
4. Jo‘rayev Q. O‘zbekiston Respublikasi va jahon hamjamiyati - T., 2024.
6. Xusanov O.T. Konstitutsiyaviy huquq. Darslik, - T., 2024.
7. Mahalliy boshqaruv. Asadov Sh va boshqalar. Darslik, - T., 2017.
8. Raximova D.N. va boshqalar. Zamonvay menejment: nazariya va amaliyot. G‘ofur G‘ulom nashriyoti, 2009. 56,0 b.t.
9. O‘lmasov A., Vahobov A.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: «Sharq», 2014. – 480 bet.
10. Abulqosimov H.P. Iqtisodiyotni davlat tomonidan tartibga solish usullari. Darslik./Abulqosimov H.P., Abulqosimov M.H., Topildiyev S.R. –T. : 2019. .- 425 bet.
11. Qoraboyev J.F., Maxmudov I.I. Psixodiagnostik ekspert tizimi. – T.:Akademiya, 2014.
12. Maxmudov I.I., Qoraboyev J.F. Rahbar shaxs-psixodiagnostik ekspert tizimi. –T.: Akademiya, 2013.
13. Anastazi A., Urbina S. Психологические тесты / Пер. с англ. – SPb.: Piter, 2011
14. Методы психологической диагностики. – М.: Институт психологии РАН, 2004.

15. “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi PF-160-sonli Farmoni // <https://lex.uz/docs/6600413>

16. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi “O‘zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo‘yicha Harakatlar strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-4947-sonli Farmoni.

17. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 09.04.2025-yildagi 212-son “Respublika va mahalliy ijro etuvchi hokimiyat organlarining inson resurslarini boshqarish bo‘yicha faoliyatini samarali tashkil etish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori <https://lex.uz/docs/-7469644>

18. Raymond Murphy. English Grammar in Use. 5th ed., Cambridge University Press, 2019. -394 P.

19. Malcolm Mann, Steve Taylore-Knowles. Destination B1 Grammar&Vocabulary. Macmillan, 2007. – 255 P.

20. B1 Intermediate Reading Lessons. URL:

<https://www.cathoven.com/english-teaching-resources/b1-intermediate/>

21. British Council B1 Reading. URL:

<https://learnenglish.britishcouncil.org/skills/reading/b1-reading>